

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2015. gada 12. februārī *

Prasība atcelt tiesību aktu — Direktīva 2013/51/Euratom — Juridiskā pamata izvēle — EAEK līgums — EAEKL 31. un 32. pants — LESD — LESD 192. panta 1. punkts — Cilvēku veselības aizsardzība — Radioaktīvās vielas dzeramajā ūdenī — Tiesiskā noteiktība — Lojāla sadarbība starp iestādēm

Lietā C-48/14

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši LESD 263. pantam un EAEKL 106.a panta 1. punktam, ko 2014. gada 30. janvārī cēla

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *L. Visaggio* un *J. Rodrigues*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,
prasītājs,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *O. Segnana* un *R. Liudvinaviciute-Cordeiro*, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,
atbildētāja,

ko atbalsta

Čehijas Republika, ko pārstāv *M. Smolek* un *E. Ruffer*, pārstāvji,

Francijas Republika, ko pārstāv *G. de Bergues* un *D. Colas*, kā arī *N. Rouam*, pārstāvji,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *P. Van Nuffel* un *M. Patakia*, pārstāvji,

personas, kas iestājušās lietā.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja *R. Silva de Lapuerta* [*R. Silva de Lapuerta*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks *K. Lénartss* [*K. Lenaerts*] (referents), tiesneši *A. Arabadžijevs* [*A. Arabadjiev*], *Ž. L. da Krušs Vilasa* [*J. L. da Cruz Vilaça*] un *K. Likurģs* [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts *Ī. Bots* [*Y. Bot*],

sekretārs *A. Kalots Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – franču.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Parlaments lūdz atcelt Padomes 2013. gada 22. oktobra Direktīvu 2013/51/Euratom, ar ko nosaka iedzīvotāju veselības aizsardzības prasības attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī (OV L 296, 12. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētā direktīva”).

Atbilstošās tiesību normas

EAEK līgums

- 2 EAEKL 30.–32. pantā, kuri ietilpst EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļā “Veselības aizsardzība [..]”, ir noteikts:

“30. pants

Kopienā nosaka pamatstandartus darbinieku un sabiedrības veselības aizsardzībai pret draudiem, ko rada jonizējošais starojums.

“Pamatstandarti” ir:

- a) jonizējošā starojuma maksimāli pieļaujamās dozas, kas atbilst pietiekamai drošībai;
- b) apstarojuma un piesārņojuma maksimāli pieļaujamais līmenis;
- c) darbinieku veselības uzraudzības pamatprincipi.

31. pants

Pamatstandartus izstrādā Komisija, saņemusi atzinumu no personu grupas, ko iecēlusi Zinātnes un tehnikas komiteja no dalībvalstu zinātnieku un jo īpaši sabiedrības veselības ekspertu vidus. Komisija saņem Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu par šiem pamatstandartiem.

Apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, Padome pēc Komisijas priekšlikuma un saņemusi no tās minēto komiteju atzinumus, nosaka pamatstandartus; Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

32. pants

Pēc Komisijas vai kādas dalībvalsts lūguma pamatstandartus var pārskatīt vai papildināt saskaņā ar 31. pantā paredzēto procedūru.

Komisija izskata katru lūgumu, ko iesniegusi kāda dalībvalsts.”

- 3 Atbilstoši EAEKL 106.a panta 3. punktam “[LES] un [LESD] nav paredzētas atkāpes no šā Līguma noteikumiem”.

Direktīva 98/83/EK

- 4 Padomes 1998. gada 3. novembra Direktīvas 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti (OV L 330, 32. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Regulu (EK) Nr. 596/2009 (OV L 188, 14. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 98/83”), 1. pantā ir paredzēts:

“1. Šī direktīva attiecas uz dzeramā ūdens kvalitāti.

2. Šīs direktīvas mērķis ir aizsargāt cilvēku veselību no jebkādas kaitīgas dzeramā ūdens piesārņojuma ietekmes, nodrošinot, ka tas ir pilnvērtīgs un tīrs.”

- 5 Direktīvas 98/83 5. panta “Kvalitātes standarti” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nosaka vērtības I pielikumā noteiktajiem parametriem, kas piemērojami dzeramajam ūdenim.

2. Vērtības, kas noteiktas saskaņā ar 1. punktu, nedrīkst būt mazāk stingras kā tās, kas noteiktas I pielikumā. Attiecībā uz parametriem, kas noteikti I pielikuma C daļā, vērtības nosaka tikai monitoringa vajadzībām un 8. pantā noteikto pienākumu izpildei.”

- 6 Direktīvas 98/83 I pielikuma C daļā “Mērītāja parametri” ir paredzēts:

“[..]

Radioaktivitāte

Parametrs	Parametra vērtība	Vienība	Piezīmes
Tritijs	100	Bq/l	8. un 10. piezīme
Kopējā norādošā deva	0,10	mSv/gadā	9. un 10. piezīme

[..]

8. *piezīme*: Monitoringa biežums, kas vēlāk tiks noteikts II pielikumā.

9. *piezīme*: Izņemot tritiju, kāliju-40 un radonu, un radona sabrukšanas produktus; monitoringa biežumu, metodes un monitoringa punktiem visatbilstošākās vietas vēlāk noteiks II pielikumā.

10. *piezīme*: 1. Komisija pieņem 8. piezīmē pieprasītos pasākumus par monitoringa biežumu un 9. piezīmi par monitoringa biežumu, metodēm un visatbilstošākajām vietām monitoringa punktiem II pielikumā. Šos pasākumus, kas paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, papildinot to, pieņem saskaņā ar 12. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

Izstrādājot šos priekšlikumus, Komisija cita starpā ņem vērā atbilstošos spēkā esošo tiesību aktu vai atbilstošo monitoringa programmu noteikumus, ieskaitot iegūtos monitoringa rezultātus.

[..]”

Apstrīdētā direktīva

- 7 Tā kā Komisijas 2012. gada 28. marta Priekšlikums COM(2012) 147, galīgā redakcija, ar ko nosaka iedzīvotāju veselības aizsardzības prasības attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī, bija pamatots ar EAEKL 31. un 32. pantu, Parlaments ar 2013. gada 12. marta leģislatīvo rezolūciju apstiprināja grozījumus saistībā ar šī juridiskā pamata aizstāšanu ar to juridisko pamatu, kas izriet no LESD 192. panta 1. punkta.
- 8 Tomēr Padome noraidīja Parlamenta plānotos juridiskā pamata grozījumus un 2013. gada 22. oktobrī pieņēma apstrīdēto direktīvu, pamatojoties uz EAEKL 31. un 32. pantu.
- 9 Apstrīdētās direktīvas preambulas 1.–5. apsvērumā ir noteikts:
 - “(1) Ūdens uzņemšana ir viens no veidiem, kā radioaktīvas vielas iekļūst cilvēka organismā. Saskaņā ar Padomes [1996. gada 13. maija Direktīvu 96/29/Euratom, kas nosaka drošības pamatstandartus darba ņēmēju un iedzīvotāju veselības aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajām briesmām (OV L 159, 1. lpp.),] iedzīvotāju apstarojuma dozai kopumā no praktiskās darbības, kas saistīta ar jonizējošā starojuma risku, jābūt tik mazai, cik vien iespējams.
 - (2) Ņemot vērā to, cik svarīga cilvēku veselībai ir dzeramā ūdens kvalitāte, Kopienas līmenī ir jānosaka kvalitātes standarti, kuriem ir indikatora funkcija, un jānodrošina monitorings attiecībā uz atbilstību minētajiem standartiem.
 - (3) [...] Direktīvas 98/83[...] I pielikuma C daļā ir noteikti rādītāju parametri attiecībā uz radioaktīvām vielām un tās II pielikumā – attiecīgie monitoringa noteikumi. Tomēr minētie parametri ietilpst pamatstandartu jomā, kas noteikti [EAEKL] 30. pantā.
 - (4) Tāpēc monitoringa prasības attiecībā uz radioaktīvu vielu līmeni dzeramajā ūdenī būtu jānosaka īpašos tiesību aktos, nodrošinot to, ka saskaņā ar [EAEKL] pieņemtie pretradiācijas tiesību akti ir viendabīgi, saskaņoti un pilnīgi.
 - (5) Tā kā Kopiena ir kompetenta pieņemt drošības pamatstandartus darba ņēmēju un iedzīvotāju veselības aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajām briesmām, šīs direktīvas noteikumiem ir lielāks spēks nekā noteikumiem Direktīvā 98/83/EK saistībā ar iedzīvotāju veselības aizsardzības prasībām attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī.”
- 10 Apstrīdētās direktīvas 1. pantā ir paredzēts:

“Ar šo direktīvu nosaka iedzīvotāju veselības aizsardzības prasības attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī. Tajā noteiktas parametru vērtības un radioaktīvu vielu monitoringa biežums un metodes.”
- 11 Apstrīdētās direktīvas 2. panta 3. punktā “indikativā doza” (turpmāk tekstā – “ID”) ir definēta kā tāda, kas ir “paredzamā efektīvā doza viena gada laikā visu to gan dabiskas, gan mākslīgas izcelsmes radionuklīdu uzņemšanas rezultātā, kuru klātbūtne ir konstatēta dzeramā ūdens apgādē, izņemot tritiju, kāliju-40, radonu un radona sabrukšanas produktus ar īsu pussabrukšanas laiku”.
- 12 Atbilstoši apstrīdētās direktīvas 5. panta 1. punktam “dalībvalstis saskaņā ar I pielikumu nosaka parametru vērtības, kas piemērojamas, veicot radioaktīvu vielu monitoringu dzeramajā ūdenī”.

- 13 Apstrīdētās direktīvas I pielikums “Parametru vērtības radonam, tritijam un ID dzeramajā ūdenī” ir formulēts šādi:

	“Parametrs	Parametra vērtība	Mērvienība	Piezīmes
	Radons	100	Bq/l	(1. piezīme)
	Tritijs	100	Bq/l	(2. piezīme)
	ID	0,10	mSv	

1. piezīme:

- a) Dalībvalstis var noteikt tādu radona līmeni, kura pārsniegšana uzskatāma par nevēlamu, bet, arī to nepārsniedzot, būtu jāturpina optimāla aizsardzība, neapdraudot valsts vai reģiona mēroga ūdensapgādi. Dalībvalstu noteiktais līmenis var pārsniegt 100 Bq/l, bet tam jābūt zemākam par 1000 Bq/l. Lai vienkāršotu tiesību aktus, dalībvalstis var izvēlēties pielāgot šā līmeņa parametru vērtību.
- b) Korektīvas darbības, ko veic pretradiācijas aizsardzībai, uzskata par attaisnotām bez sikākas izskatīšanas, ja radona koncentrācija pārsniedz 1000 Bq/l.

2. piezīme: Paaugstināts tritija līmenis var liecināt par citu mākslīgo radionuklīdu klātbūtni. Ja tritija koncentrācija pārsniedz tā parametra vērtību, ir jāveic citu mākslīgo radionuklīdu klātbūtnes analīze.”

- 14 Apstrīdētās direktīvas 6. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka dzeramā ūdens monitoringu attiecībā uz radioaktīvām vielām veic saskaņā ar II pielikumā izklāstītajām monitoringa stratēģijām un biežumu, lai pārbaudītu, vai radioaktīvu vielu vērtības atbilst parametru vērtībām, kas noteiktas saskaņā ar 5. panta 1. punktu.

[..]

2. ID monitoringu veic un analītiskie veiktspējas raksturlielumi atbilst III pielikumā izklāstītajām prasībām.”

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

- 15 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 14. un 28. maija un 26. jūnija rīkojumiem Francijas Republikai, Komisijai un Čehijas Republikai attiecīgi tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

- 16 Parlamenta prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdēto direktīvu un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 17 Padomes, kuru atbalsta Čehijas Republika, Francijas Republika un Komisija, prasījumi Tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt un
- piespriest Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

- 18 Padome, kuru atbalsta Francijas Republika, kā arī Komisija, pakārtoti lūdz gadījumā, ja Tiesa prasību apmierinātu, atstāt spēkā apstrīdēto direktīvu līdz brīdim, kad saprātīgā termiņā stāsies spēkā jauns tiesiskais regulējums, kura mērķis ir aizstāt apstrīdēto direktīvu.

Par prasību

- 19 Lai pamatotu savu prasību, Parlaments izvirza trīs pamatus. Pirmais ir saistīts ar kļūdainu juridiskā pamata, uz kura ir balstīta apstrīdētā direktīva, izvēli, otrais ir saistīts ar tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu un trešais ir saistīts ar LESD 13. panta 2. punktā izklāstītā iestāžu lojālas sadarbības principa pārkāpumu.

Par pirmo pamatu – kļūdainu tā juridiskā pamata izvēli, uz kura ir balstīta apstrīdētā direktīva

Lietas dalībnieku argumenti

- 20 Parlaments, atsaucoties uz apstrīdētās direktīvas preambulas 3.–5. apsvērumu, apgalvo, ka galvenais apstrīdētās direktīvas mērķis atbilst LESD 191. panta 1. punktā norādītajiem Eiropas Savienības mērķiem vides jomā, it īpaši cilvēku veselības aizsardzības mērķim un apdomīgas un racionālas dabas resursu izmantošanas mērķim. Tātad apstrīdētajai direktīvai būtu jābūt balstītai uz LESD 192. panta 1. punktu (skat. spriedumu Komisija/Parlaments un Padome, C-411/06, EU:C:2009:518, 45.–47. punkts).
- 21 Parlaments norāda, ka no Direktīvas 98/83 1. panta izriet, ka ar šo direktīvu izveidotā sistēma ir paredzēta būt piemērojama attiecībā uz jebkuru dzeramā ūdens piesārņojuma veidu neatkarīgi no piesārņojuma avota. Tādējādi apstrīdētā direktīva apdraudot ar Direktīvu 98/83 izveidotās sistēmas vienotību.
- 22 Parlamenta ieskatā no Komisijas priekšlikuma COM(2012) 0147, galīgā redakcija, paskaidrojuma raksta izriet, ka Komisija uzskata, ka dažas Direktīvas 98/83 normas, proti, tās, kuras iekļautas tās I pielikuma C daļā un II pielikumā, patiesībā ietilpst EAEKL 30.–32. panta piemērošanas jomā. Tomēr Regula Nr. 596/2009 esot iekļauta Direktīvas 98/83 I pielikuma C daļas 10. piezīmē attiecībā uz radioaktīvajām vielām. Regula Nr. 596/2009 esot balstīta uz EKL 175. panta 1. punktu, kas tagad ir kļuvis par LESD 192. panta 1. punktu. Ne Savienības likumdevējs, ne Komisija šajā gadījumā neesot uzskatījuši par nepieciešamu kā šīs regulas juridisko pamatu pievienot EAEK līguma normas.
- 23 Izskatāmajā lietā Padome, tā vietā, lai grozītu Direktīvu 98/83, iekļaujot normas par radioaktīvo vielu parametru vērtībām un normas par to kontroli, esot apstiprinājusi priekšlikumu, kas izmaina ar šo direktīvu izveidoto vienoto sistēmu.
- 24 Parlaments savā replikā apgalvo arī, ka ar savu tēzi tas neapšaubā EAEKL 106.a panta 3. punktā izklāstīto principu. Proti, Parlamenta ieskatā apstrīdētās direktīvas juridiskajam pamatam esot bijis jābūt LESD 192. panta 1. punktam, jo šī direktīva iekļaujas ar Direktīvu 98/83 izveidotajā tiesiskajā regulējumā. Ar apstrīdēto direktīvu Padome, balstoties uz EAEKL 31. un 32. pantu, esot izdevusi jaunas normas attiecībā uz īpašo, ar Direktīvu 98/83 izveidoto tiesisko regulējumu, proti, aizsardzības prasības attiecībā uz dzeramajā ūdenī esošajām radioaktīvajām vielām, un tādējādi esot rīkojusies pretēji ar šo direktīvu īstenojamajam mērķim. Nosakot apstrīdētajai direktīvai piemērotu juridisko pamatu, tai esot bijis jāņem vērā, pirmkārt, fakts, ka Direktīva 98/83 ir stūrakmens cilvēku veselības aizsardzībai pret dzeramā ūdens piesārņojuma kaitīgo ietekmi un, otrkārt, ka apstrīdētā direktīva iedarbojas konkrēti uz vienu tā tiesiskā regulējuma aspektu, kas izveidots ar Direktīvu 98/83 (skat. spriedumu Apvienotā Karaliste/Padome, C-656/11, EU:C:2014:97, 50., 51., 64. un 66. punkts).

- 25 Padome un personas, kas iestājušās lietā, vispirms atgādinot, ka EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļas, kurā ietilpst 31. un 32. pants, noteikumi, lai nodrošinātu to lietderīgo iedarbību, ir jāinterpretē plaši (spriedumi Parlaments/Padome, C-70/88, EU:C:1991:373, 14. punkts; Komisija/Padome, C-29/99, EU:C:2002:734, 78.–80. punkts, kā arī ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, 100. un 112. punkts), piebilst, ka, ņemot vērā apstrīdētās direktīvas mērķi un saturu, tā pamatoti ir balstīta uz EAEKL 31. un 32. pantu.

Tiesas vērtējums

- 26 Ir jāatgādina, ka atbilstoši EAEKL 31. pantam Padome pēc Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar Parlamentu ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem EAEKL 30. pantā paredzētos pamatstandartus darbinieku un sabiedrības veselības aizsardzībai pret draudiem, ko rada jonizējošais starojums. EAEKL 32. pantā ir piebilsts, ka pēc Komisijas vai kādas dalībvalsts lūguma šādi pieņemtie pamatstandarti var tikt pārskatīti saskaņā ar šo pašu procedūru.
- 27 Lai gan apstrīdētās direktīvas preambulā ir atsauce uz EAEKL 31. un 32. pantu, tā kā tajā nav pārskatīti agrāk, pamatojoties uz EAEK līgumu, pieņemtie pamatstandarti, tās juridiskais pamats var būt vienīgi EAEKL 31. pants.
- 28 LESD 192. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Parlaments un Padome, pieņemot lēmumus par to, kā jārikojas Savienībai, lai sasniegtu tās mērķus vides jomā, starp kuriem ir cilvēku veselības aizsardzība, lemj saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.
- 29 Attiecībā uz to, vai apstrīdētā direktīva tiesiski varēja tikt pieņemta, balstoties uz EAEKL 31. pantu, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesību akta juridiskā pamata izvēle ir jābalsta uz objektīviem apstākļiem, kurus tiesa var pārbaudīt, tostarp šī tiesību akta mērķi un saturu (skat. tostarp spriedumus Parlaments/Padome, EU:C:1991:373, 9. punkts; Parlaments/Padome, C-130/10, EU:C:2012:472, 42. punkts; Komisija/Padome, C-137/12, EU:C:2013:675, 52. punkts, kā arī Komisija/Parlaments un Padome, C-43/12, EU:C:2014:298, 29. punkts).
- 30 Šajā ziņā nav nozīmes juridiskajam pamatam, kas ir izvēlēts, lai pieņemtu citus Savienības tiesību aktus, kuriem attiecīgā gadījumā ir līdzīgas iezīmes, jo akta juridiskais pamats ir jānosaka, ņemot vērā šī akta mērķi un saturu (skat. spriedumu Apvienotā Karaliste/Padome, EU:C:2014:97, 48. punkts un tajā minētā judikatūra). Tātad Parlaments nevar izdarīt nekādu secinājumu no apstākļa, ka apstrīdētajā direktīvā ir ietverti atsevišķi elementi, kuri ir identiski Direktīvas 98/83, kas pati ir balstīta uz EKL 130.S panta 1. punktu (tagad – LESD 192. panta 1. punkts), I pielikuma C daļā ietvertajiem elementiem.
- 31 Izskatāmajā lietā ir jākonstatē, ka apstrīdētās direktīvas mērķis, kā izriet no tās 1. panta, ir aizsargāt iedzīvotāju veselību, nosakot prasības attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī. Minētās direktīvas preambulas 1. un 2. apsvērumā šajā ziņā ir paskaidrots, ka ūdens uzņemšana ir viens no veidiem, kā radioaktīvas vielas iekļūst cilvēka organismā, un ka tāpēc Kopienas līmenī ir jānosaka kvalitātes standarti, kuriem ir indikatora funkcija, un jānodrošina monitorings attiecībā uz atbilstību šiem standartiem.
- 32 Tādējādi apstrīdētās direktīvas mērķis atbilst pamatstandarta mērķim EAEKL 30. panta izpratnē nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību pret draudiem, ko rada jonizējošais starojums.
- 33 Attiecībā uz apstrīdētās direktīvas saturu – tajā ir noteiktas radioaktīvo vielu dzeramajā ūdenī parametru vērtības, monitoringa biežums un metodes. Apstrīdētās direktīvas saturs atbilst arī pamatstandarta saturam EAEKL 30. panta izpratnē; šis pamatstandarts atbilstoši minētā panta otrās daļas a) un b) punktam nosaka attiecībā uz jonizējošo starojumu maksimāli pieļaujamās dozas, kas

atbilst pietiekamai drošībai, kā arī apstarojuma un piesārņojuma maksimāli pieļaujamo līmeni. Turklāt ir jānorāda, ka ūdens radioaktivitātes monitorings ir skaidri paredzēts EAEK līguma II sadaļas 3. nodaļas, kurā ietilpst EAEKL 30. un 31. pants, noteikumos.

- 34 Attiecībā uz Parlamenta argumentu, saskaņā ar kuru galvenais apstrīdētās direktīvas mērķis atbilstot LESD 191. panta 1. punktā norādītajiem Eiropas Savienības mērķiem attiecībā uz vidi un ka, attiecīgi, tai būtu jābūt balstītai uz LESD 192. panta 1. punktu, tiešām ir jākonstatē, ka saskaņā ar LESD 191. panta 1. punktu Savienības politika vides jomā palīdz sasniegt tostarp cilvēku veselības aizsardzības mērķi.
- 35 Tomēr Tiesa vairākkārt jau ir nospriedusi, ka EAEK līguma 2. sadaļas 3. nodaļas noteikumi ir jāinterpretē plaši, lai nodrošinātu to lietderīgo iedarbību (skat. tostarp spriedumus Komisija/Padome, EU:C:2002:734, 78. punkts, un ČEZ, EU:C:2009:660, 100. punkts). Tādējādi minētie noteikumi, kuru sastāvdaļa ir EAEKL 30. un 31. pants, tiecas nodrošināt konsekventu un efektīvu sabiedrības veselības aizsardzību pret briesmām, ko rada jonizējošais starojums, neatkarīgi no tā izcelsmes avota un neatkarīgi no personu kategorijām, kuras pakļautas šādai radiācijai (spriedumi Parlaments/Padome, EU:C:1991:373, 14. punkts, kā arī ČEZ, EU:C:2009:660, 112. punkts).
- 36 Turklāt, ja Līgumos pastāv specifiskāka tiesību norma, kas var veidot attiecīgā tiesību akta juridisko pamatu, tad šis tiesību akts ir jābalsta uz minēto tiesību normu (skat. spriedumus Komisija/Padome, C-338/01, EU:C:2004:253, 60. punkts, un Komisija/Padome, C-533/03, EU:C:2006:64, 45. punkts).
- 37 EAEKL 31. pants veido specifiskāku juridisko pamatu attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību pret radioaktīvajām vielām dzeramajā ūdenī nekā vispārējais juridiskais pamats, kas izriet no LESD 192. panta 1. punkta. Proti, LESD ietver normu kopumu attiecībā tieši uz iedzīvotāju un vides aizsardzību pret jonizējošo starojumu (spriedums ČEZ, EU:C:2009:660, 83. punkts).
- 38 Katrā ziņā, ja vienkāršs konstatējums, saskaņā ar kuru tiesību akta saistībā ar radioaktīvajām vielām mērķis ir cilvēku veselības aizsardzība LESD 191. panta 1. punkta izpratnē, ir pietiekams, lai izvēlētos LESD 192. panta 1. punktu kā piemērotu minētā tiesību akta juridisko pamatu, EAEKL 31. pantu vairs nevar izmantot kā Savienības rīcības juridisko pamatu tāpēc, ka pamatstandartu EAEKL 30. panta izpratnē mērķis būtībā ir cilvēku veselības aizsardzība. Tādējādi Parlamenta argumentācijā ne vien netiek ņemta vērā EAEKL 31. panta, kas veido specifiskāku juridisko pamatu nekā LESD 192. panta 1. punkts, lietderīgā iedarbība, bet arī EAEKL 106.a panta 3. punktā ietvertais princips, saskaņā ar kuru LESD nav paredzētas atkāpes no EAEK līguma noteikumiem.
- 39 No visa iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētā direktīva ir tiesiski pieņemta, balstoties uz EAEKL 31. pantu.
- 40 Tātad ir jānorāda pirmais prasības pamats saistībā ar kļūdainu tā juridiskā pamata izvēli, uz kuru ir balstīta apstrīdētā direktīva.

Par otro pamatu – tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 41 Parlaments apgalvo, ka Padome ir radījusi tiesiskās nenoteiktības situāciju, jo, pieņemot apstrīdēto direktīvu, vienlaikus netika atcelta Direktīva 98/83 daļā attiecībā uz radioaktīvajām vielām. Ja skaidri netiek veikta atcelšana, šīs direktīvas I pielikuma C daļā norādītās parametru vērtības joprojām esot spēkā tāpat kā apstrīdētajā direktīvā norādītās parametru vērtības. Tas pats attiecoties uz Komisijai piešķirtajām pilnvarām veikt pasākumus saskaņā ar tādu regulatīvo kontroles procedūru, kas paredzēta Direktīvas 98/83 I pielikuma C daļas 10. piezīmē. Divu tiesisko regulējumu – ar apstrīdēto direktīvu un Direktīvu 98/83 izveidotā regulējuma – pārklāšanās kaitējot tiesiskajai noteiktībai.

- 42 Apstrīdētās direktīvas preambulas 5. apsvēruma, saskaņā ar kuru apstrīdētās direktīvas noteikumiem ir lielāks spēks nekā Direktīvas 98/83 noteikumiem, pats par sevi neesot pietiekams, lai pārvarētu šo tiesisko nenoteiktību. Proti, divu tādu dokumentu līdzāspatvēšana, kuros abos ir paredzēts viens un tas pats mērķis – iedzīvotāju veselības aizsardzība no dzeramā ūdens radioaktīvā piesārņojuma –, bet kuriem ir atšķirīgs saturs, izraisot neskaidrību, ko nevarot novērst ar atsauci uz principu *lex specialis derogat legi generali* [vispārējā tiesību norma ir spēkā tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma]. Katrā ziņā dalībvalstīm, piemērojot Direktīvu 98/83, esot pienākums saglabāt spēkā tiesību normas, kas pieņemtas, lai transponētu šīs direktīvas I pielikuma C daļu, kā arī II pielikumu, un ikviens indivīds varot atsaukties uz šī pienākuma pārkāpumu kompetentajās valsts tiesās. Šo pienākumu varot atcelt, vienīgi skaidri atceļot attiecīgās tiesību normas, kam esot nepieciešams izmantot LESD 192. panta 1. punktā norādīto juridisko pamatu. Tomēr no apstrīdētās direktīvas nepārprotami izriet, ka minēto normu neatcelšana nav notikusi vienkārši aizmiršanas dēļ. Parlamenta ieskatā turklāt nav pieļaujams, ka tiesību akta autors balstās uz principu par vispārējās tiesību normas spēkā esamību tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma, lai attaisnotu konfliktu starp diviem paša radītiem tiesību aktiem.
- 43 Padome un personas, kas iestājušās lietā, atgādina, ka apstrīdētās direktīvas preambulas 5. apsvērumā ir skaidri norādīts, ka šīs direktīvas noteikumiem ir lielāks spēks nekā Direktīvas 98/83 noteikumiem saistībā ar iedzīvotāju veselības aizsardzības prasībām attiecībā uz radioaktīvām vielām dzeramajā ūdenī.
- 44 Attiecīgi neesot nekādas neskaidrības attiecībā uz apstrīdētās direktīvas noteikumu un Direktīvas 98/83 noteikumu mijiedarbību. Atbilstoši tiesiskās noteiktības principam dalībvalstis, kas ir apstrīdētās direktīvas adresāti, spējot noteikt tām uzliktos pienākumus.

Tiesas vērtējums

- 45 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesiskās noteiktības princips prasa, lai tiesību normas būtu skaidras un precīzas un to iedarbība būtu paredzama, lai tādējādi ieinteresētās personas varētu novērtēt savu juridisko situāciju un attiecības, ko regulē Savienības tiesības (skat. spriedumus *France Télécom* /Komisija, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 100. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *LVK – 56*, C-643/11, EU:C:2013:55, 51. punkts).
- 46 Izskatāmajā lietā ir jākonstatē, ka nav nekādas pretrunas starp apstrīdētās direktīvas un Direktīvas 98/83 mijiedarbību. Apstrīdētās direktīvas I pielikumā ir noteiktas tādas pašas parametru vērtības kā Direktīvas 98/83 I pielikuma C daļā, proti, attiecībā uz tritiju 100 bekereli uz litru un kopējā indikatīvā radioaktivitātes doza 0,10 mSv gadā.
- 47 No tā izriet, ka, lai gan apstrīdētajā direktīvā un Direktīvā 98/83 ir ietvertas tiesību normas attiecībā uz radioaktīvajām vielām dzeramajā ūdenī, abu tiesisko regulējumu pārklāšanās nav tāda, kas var ietekmēt piemērojamo tiesību normu skaidrību, precizitāti un paredzamību.
- 48 Turklāt ir jānorāda, ka, lai gan apstrīdētajā direktīvā ir ietvertas jaunas tiesību normas, tostarp attiecībā uz radonu, tā kā šīs tiesību normas ir ietvertas tikai apstrīdētajā direktīvā, minēto tiesību normu skaidrību, precizitāti un paredzamību arī nevar ietekmēt to tiesisko regulējumu pārklāšanās, kas izriet no apstrīdētās direktīvas un Direktīvas 98/83.
- 49 Visbeidzot, ir jānorāda, ka salīdzinājumā ar Direktīvu 98/83, kas vispārēji attiecas uz dzeramā ūdens kvalitāti, apstrīdētā direktīva veido speciālo tiesību normu attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību pret draudiem, ko rada radioaktīvās vielas šādā ūdenī. Pretēji tam, ko apgalvo Parlaments, princips par vispārējās tiesību normas spēkā esamību tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma, ir piemērojams arī tad, ja vispārējo tiesību normu un speciālo tiesību normu ir pieņēmusi viena un tā pati iestāde.

- 50 No tā izriet, ka, ja ir pareizs Parlamenta apgalvojums, kuru tas pirmoreiz formulējis savos apsvērumos par procesuālajiem rakstiem par iestāšanos lietā un saskaņā ar kuru pastāv attiecīgo tiesību aktu normatīvā satura atšķirības, tad abu minēto direktīvu izveidotā tiesiskā regulējuma nesaderīguma gadījumā apstrīdētās direktīvas noteikumiem būs lielāks spēks nekā Direktīvas 98/83 noteikumiem, kā tas skaidri ir formulēts apstrīdētās direktīvas preambulas 5. apsvērumā.
- 51 Šādos apstākļos nevar tikt konstatēts nekāds tiesiskās drošības principa pārkāpums.
- 52 Tātad otrais pamats nevar tikt apmierināts.

Par trešo pamatu – LESD 13. panta 2. punktā ietvertā iestāžu lojālas sadarbības principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 53 Parlaments uzsver, ka nevar tikt norādīts neviens juridiski korekts iemesls, lai, balstoties uz EAEK līgumu, izveidotu atsevišķu tiesisko regulējumu attiecībā uz radioaktīvajām vielām dzeramajā ūdenī, kura priekšmets ir tādas pašas aizsardzības un monitoringa normas kā tās, kuras ietvertas Direktīvas 98/83 I pielikuma C daļā un II pielikumā. Ir tiesa, ka šīs pēdējās minētās normas attiecoties uz aizsardzību pret radiāciju, tomēr tās esot tikai viens no pamatelementiem vispārējā aizsardzības pasākumu ietvarā, kas izveidots ar Direktīvu 98/83, kurai esot tāds pats galvenais mērķis kā šīm normām, proti, vides un cilvēku veselības aizsardzība, kas paredzēts LESD 191. panta 1. punktā.
- 54 Parlaments atgādina, ka juridiskā pamata izvēle nekādā ziņā nevar balstīties uz apsvērumiem saistībā ar procedūru, kas jāievēro, lai pieņemtu attiecīgo tiesību aktu vai šim aktam, kad tas tiks pieņemts, piemērojamo regulējumu (spriedums Komisija/Padome, EU:C:2013:675, 74. punkts). Proti, mākslīgi nošķirt kādu spēkā esoša tiesību akta sastāvdaļu, kas minētā tiesību akta sistēmā acīmredzami ir papildinoša, lai padarītu to par tāda cita tiesību akta priekšmetu, kuram ir atšķirīgs juridiskais pamats un kurš ir pakļauts citam tiesiskajam regulējumam, nozīmētu LESD 13. panta 2. punktā ietvertā iestāžu lojālas sadarbības principa pārkāpumu.
- 55 Parlaments savos apsvērumos par procesuālajiem dokumentiem attiecībā uz iestāšanos lietā vēlreiz norāda, ka, lai ievērotu lojālas sadarbības principu, vispirms esot bijusi jāatceļ Direktīva 98/83, balstoties uz LESD 192. panta 1. punktu un saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas būtu ļāvis visām iesaistītajām iestādēm paust viedokli par to, vai ir juridiski korekti un politiski piemēroti nošķirt Direktīvas 98/83 tiesību normas par dzeramā ūdens radioaktīvo piesārņojumu, lai padarītu tās par autonoma tiesību akta priekšmetu, balstoties uz EAEK līgumu.
- 56 Padome un personas, kas iestājušās lietā, apgalvo, ka apstrīdētajā direktīvā nav ignorēts LESD 13. panta 2. punkts.

Tiesas vērtējums

- 57 Saskaņā ar LESD 13. panta 2. punktu iestādes īsteno pilnīgu savstarpēju [lojālu] sadarbību.
- 58 Tomēr šī lojālā sadarbība īstenojas, ievērojot katrai iestādei Līgumos piešķirtās pilnvaras. Tātad no LESD 13. panta 2. punkta izrietošais pienākums nevar grozīt minētās pilnvaras.
- 59 Attiecībā uz to, vai Padome, pieņemot apstrīdēto direktīvu, ir pārkāpusi lojālas sadarbības principu, ir jāatgādina, ka minētā direktīva – kā tas ir konstatēts šī sprieduma 39. punktā – ir balstīta uz piemērotu juridisko pamatu, proti, EAEKL 31. pantu.

- 60 Fakts, ka apstrīdētās direktīvas pieņemšanas mērķiem ir veikta apspriešanās ar Parlamentu un tas nav bijis iesaistīts kā viens no likumdevējiem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, izriet vienīgi no Līgumu autoru izdarītās izvēles, nevis no lojālas sadarbības principa pārkāpuma (šajā ziņā skat. spriedumu Parlaments/Padome, EU:C:2012:472, 82. punkts).
- 61 Visbeidzot, nevar arī piekrist Parlamenta argumentam, saskaņā ar kuru pirms apstrīdētās direktīvas pieņemšanas esot bijusi jāatceļ Direktīva 98/83, balstoties uz LESD 192. panta 1. punktu un ņemot vērā LESD normas attiecībā uz parasto likumdošanas procedūru.
- 62 Proti, Parlamenta arguments nozīmētu pieļaut, ka Padomei, īstenojot tai ar EAEKL 30. un 31. pantu piešķirtās pilnvaras, varētu būt nepieciešama iepriekšēja Parlamenta piekrišana, lai gan šajās tiesību normās tam ir atzīta vienīgi konsultatīva loma. Kā tas izriet no šī sprieduma 58. punkta, pilnvaras, kas Parlamentam un Padomei piešķirtas ar EAEKL 30. un 31. pantu, atbilstoši lojālas sadarbības principam nevar tikt attiecīgi sašaurinātas vai paplašinātas.
- 63 Tātad trešais pamats ir jānoraida.
- 64 No iepriekš minētā izriet, ka prasība ir pilnībā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 65 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Padome ir prasījusi piespriezt Parlamentam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un Parlamentam spriedums nav labvēlīgs, tam ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 66 Saskaņā ar Reglamenta 140. panta 1. punktu Čehijas Republika, Francijas Republika un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) prasību noraidīt;**
- 2) Eiropas Parlaments atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) Čehijas Republika, Francijas Republika un Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]